

NI PERIOD

✘ Jovana Ra

✘ Jelena Milj

UZROK PRVOG SVETSKOG RATA

- ✘ Krajem 19. i početkom 20. veka postojala su dva velika vojno-politička saveza: Centralne sile i Antanta
- ✘ Centralne sile – Austroougarska, Nemačka i Italija
- ✘ Antanta – Velika Britanija, Francuska i Rusija

- ✘ Kada je reč o Balkanu, Nemačka i Austrougarska nastoje da prodru na istok, bliski i srednji.
- ✘ Put vodi preko Balkana tj preko Srbije, Srbija drži glavni komunikacioni pravac na Balkanu
- ✘ Srbija je nakon majskog prevrata prestala sa austrofilskom politikom. To se ne svidja Nemcima i pogotovu Austrougarima. U tom slučaju Austrougarska ima dodatni razlog za mržnju prema Srbiji
- ✘ Niče Jugoslovenska ideja, ideja da se južnoslovenski narodi oslobode austrougarske i sjedine sa Srbijom. Austrougarska na to gleda kao na smrt. Beč to ne sme dozvoliti Austrougari moraju da se obračunaju u zemlji

POVOD ZA PRVI SVETSKI RAT

- ✘ Kap koja je prelila čašu, bio je Sarajevski atentat. Na Vidovdan 28. Juna 1914. godine, organizacija „Mlada Bosna“ tačnije njen pripadnik Gavrilo Princip, ubija Austrougarskog prestolonaslednika Franca Ferdinanda. Na srpski praznik Vidovdan, ovo je trebalo da bude uvreda za Srbe, ovime je Austrougarska htela a pokaže Srbiji, a i celom svetu da je Bosna Austrougarska i da će tako i ostati.

✘ Cilj „Mlade Bosne“ je ujedinjenje sa Srbijom i Crnom Gorom. Pripremljen je atentat, prestolonaslednik je došao vozom, prelazi u otvoren auto što je olakšalo atentat. Prvi pokušaj nije bio uspešan, ubacuju bombu u auto ali ne ubijaju Ferdinanda, a zatim Gavrilo Princip pogadja iz pištolja i ubija vojvodu i vojvotkinju. Ne kaje se za ono što je uradio, ali pošto je maloletan nema smrtne kazne već dobija doživotnu robiju. Sva krivica pada na vladu Srbije, govore da je ona pripremila i

HAPŠENJE GAVRILA PRINCIPA

СА ОВОГА МЈЕСТА
28 ЈУНА 1914 ГОДИНЕ
ГАВРИЛО ПРИНЦИП
СВОЈИМ ПУЦЊЕМ
ИЗРАЗИ НАРОДНИ
ПРОТЕСТ ПРОТИВ
ТИРАНИЈЕ И ВЈЕКОВНУ
ТЕЖЊУ НАШИХ
НАРОДА ЗА СЛОБОДОМ

ULTIMATUM

- ✘ 23. Jula 1914. ultimativni zahtev u deset tačaka poslat je Srbiji. Austrougarska i Nemačka definitivno hoće rat sa Srbijom. Srpska vlada morala je da pošalje pozitivan odgovor za 48 sati, kako bi rat izbegla. Odgovor Srpske vlade bio je krajnje popustljiv. Većina zahteva odnosi se da Srbija prestane da pomaže, finansira i komunicira sa srpskim organizacijama u austrougarskoj i da Srbija prestane sa nacionalnom propagandom. Sve tačke su prihvaćene osim šeste tačke, da dodje istražni

I/497

M. C. 1876
T. 1876

Број 1
Број 2
Број 3

Предат

Разносак бр. _____
код _____

ТЕЛЕГРАМ

Адреса: Р. C. Minister
royal des affaires
etrangeres
vis de

ПТБр. 5-11

Н.З.	ВРЕМЕ ТЕЛЕГРАМА	ВРЕСТА	ВРЕМЕ ПУТОВАЊА	ВРЕМЕ ПУТОВАЊА			СЛУЖБЕНИ ПОДАЦИ	ВРЕМЕ ПРИЈЕМА			ПОТПИС ЗВАНИЧНИКА
				ДАН	ЧАС	МИН		ДАН	ЧАС	МИН	
Vien	3523	3	115	28	11	10		15	11	50	R

Le gouvernement royal de serbie n'aya
nt pas repondu d'une maniere satisfais-
ante a la note qui lui avait ete remise
par le ministre d'auetrich hongrie a belgrade
a la date du 23 juillet 914 le gouvernemen-
imperial et royal se trouve dans la neces-
sité de pourvoir lui meme a la sauvegarde
de ses droits et et interets et de reconzuer
a cet effet a la force des armes. L'auetrich
hongrie se considere donc de ce moment
en etat de guerre avec la serbie =

Le ministre des affaires
etrangeres d'auetrich hongrie
comte bechtold.

✘ Srbija spremna na ogromne ustupke, pre samo godinu dana izašli su iz balkanskih ratova, treba joj period stabilnosti. Odgovor je bio siguran da obezbedi da do rata ne dodje, ali tako nisu mislili u Berlinu i Beču. Pašić je lično odneo pismo. Letimično pogledano, samo jedna tačka nije bila pozitivna i austrijsko poslanstvo povlači se u zemun i 28 Jula 1914. Austrougarska objavljuje rat Srbiji

ПРЕД РАТОМ.

— Аустро-угарски посланик Гизл најавио је г. Пашићу, да прекида дипломатске односе а напустио је Србију. —

Свршено је.

Дипломатски односи између Србије и Аустро-Угарске прекинути су.

Посланик Гизл синоћ у 6 часова и четврт напустио је посланство и прешао у Земун заједно са својом женом, сином и члановима свога посланства који су још били заостали у Београду.

Послове аустро-угарског посланства предузеће овдашњи немачки посланик г. Гринингер. Пуномоћство о томе он још није добио, али ће му несумњиво још у току данашњег дана стићи та документа.

Тај историјски тренутак, прекид односа, коме се ипак нико није тако брзо надао, текао је на овај начин:

Још од 4 часа пред Министарством Спољних Послова почела се купити маса света очекујући нервозно да види, ко

да сматра овај одговор недовољавајућим и да објашњава, да су дипломатски односи између Србије и Аустро-Угарске прекинути, због чега он одмах напустио Београд и српску територију.

Цела та посета није трајала ни десет минута. Од како је г. Пашић пошао из Министарства па до његовог повратка једва да је прошло четврт часа. Ту су Престолонаследник и сви министри очекивали да им г. Пашић, ваопшти о свршетку своје мисије па су онда наставили саветовања.

Свет је још једнако чекао пред зградом Министарства. У томе — било је 6.15 часова — одозго Ресавском улицом наишла четвора кола. У првима је био један мађарски новинар. У другим колима били су посланик Гизл, његова госпођа и син. У трећим колима били су секретар посланства барон Бигн-

ШТА СЕ ГОВОРИ?

Није прошло ни пет минута од како се г. Пашић вратио из аустро-угарског посланства, а у гомили света пред Министарством Спољних Послова већ се чуло, да је Србија одбила аустројску ноту.

— Одбијена нота! довикују један другома. Одбијена!

— Ама, она ли се тачно зашто је одбијена? пита један пензионар.

— Зато, брате, одговара му један испушени прантакант, што није имала пропасти таквену мариу! Ибис.

Порука из Петрограда.

— Значајна изјава руске владе. —

Петроград, 11. јула.

Орган руске владе објавио је данас овај комунике:

„Царска влада, веома забрињена изненадним догађајима и ултиматумом, који је Аустро-Угарска упутила Србији, прати пажљиво развој српско-аустројског сукоба, у којем Русија не може остати индиферентна.“

Припреме у Немачкој.

— Немачки официри су спремни за рат. —

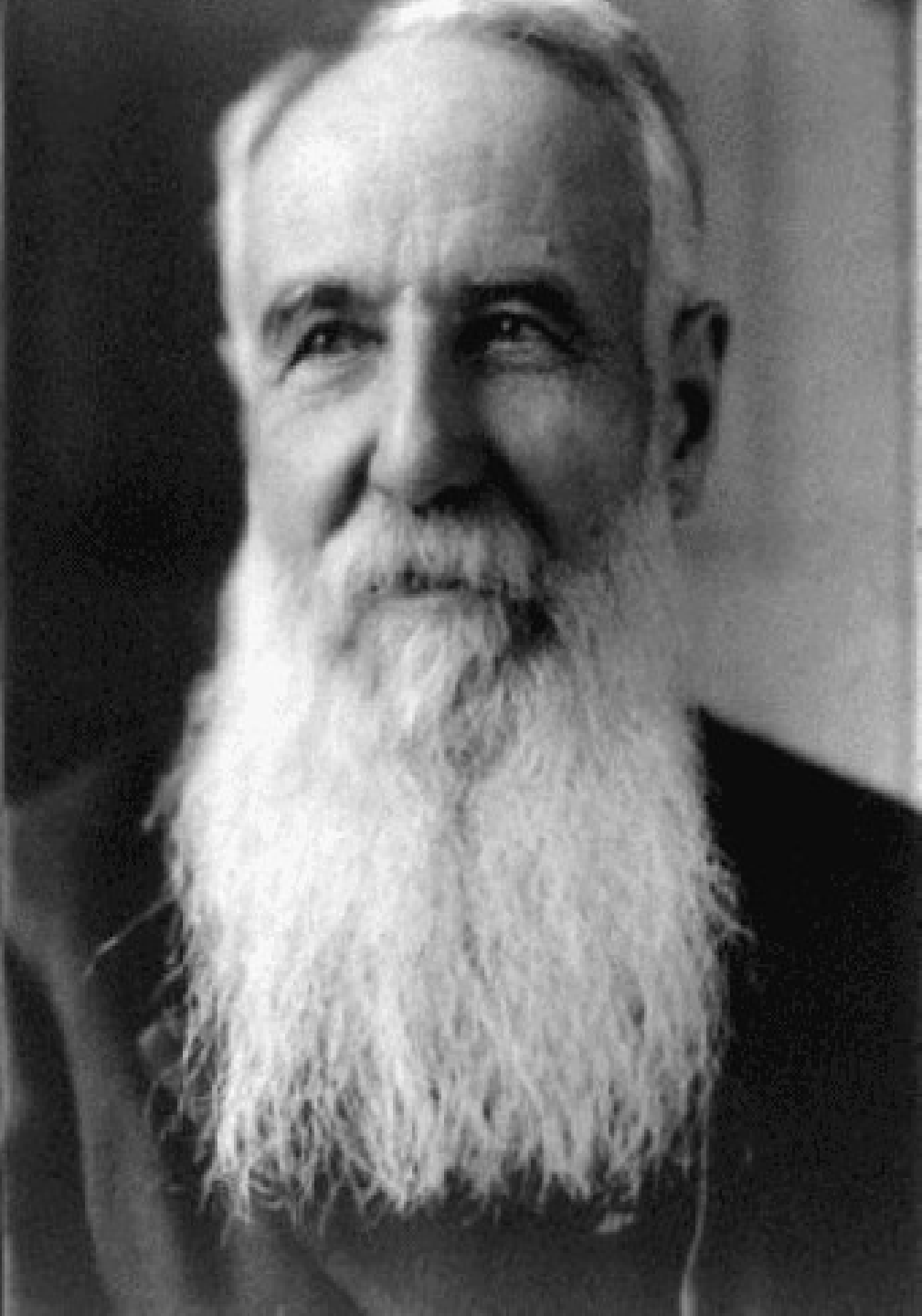
- ✘ Očigledno je ultimatum sastavljen tako da ponizi Srbiju i da stvori ustupke preko kojih bi Monarhija povredila nezavisnost srpske države, posebno u tačkama 5, 6 i 10. Ove tačke stvarale su mogućnost da same austrougarske vlasti pokrenu istragu protiv bilo kog državljanina Srbije
- ✘ Britanski šef diplomatije je rekao da je ovaj ultimatum najužasniji dokument koji je jedna država uputila drugoj
- ✘ Rok koji je Srbiji dat bio je veoma kratak

- ✘ Srpska vlada se sastala dan po prijemu ultimatumu po dolasku Nikole Pašića iz Niša i mogla je samo da zaključi da ne ostaje ništa drugo nego da se gine
- ✘ Sile Antante savetovale su Srbiji da popusti u najvećoj meri. Balkanske vlade bile su uglavnom uzdržane. Crnogorska vlada misli da se Srbija treba držati onoga što savetuju Rusija i Francuska

SRPSKI ODGOVOR I OBJAVA RATA

- ✘ Srpski odgovor je bio gotov tek posle 17:30 časova 25. jula. Napisali su ga Nikola Pašić i Stojan Protić. Odgovor je uručio lično predsednik vlade Nikola Pašić malo pre šest časova. Austrougarski poslanik Gizl je primetio da odgovor nije zadovoljavajući, a samo što se Pašić vratio u ministarstvo inostranih dela stiglo je pismo Barona Gizla u kome je poslanik naveo da Srbija nije na odgovarajući način odgovorila na zahteve Austrougarske I da su odnosi između država prekinuti

- ✘ U 18:15 časova, baron Gizl i osoblje poslanstva napustili su Beograd i otišli za Zemun
- ✘ Srpska vlada je već 25. jula uveče naredila evakuaciju Beograda. Sledećeg dana započeta je opšta mobilizacija
- ✘ Oko podne, 28. jula, stigla je u Niš neobična objava rata – običnim telegramom

- ✘ Jedan očevidac svedočio je da se nalazio u kafani u kojoj je u trenutku kada je stigao telegram ručao Nikola Pašić
- ✘ Predsednik vlade je tada ustao sa stola i rekao: „Austrougarska nam je objavila rat. To je njen kraj. Bog će nam dati pobedu”
- ✘ Godine koje su usledile pokazaće da se Pašićeva izjava obistinila

HVALA NA PAŽNJI!

